

Nr 315.

Av herr Nilsson i Göingegården m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring av grunderna för bekämpande av sjukdomen smittsam kastning hos nötkreatur.

I proposition nr 4 till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t framlagt förslag om ändring av grunderna för bekämpande av sjukdomen smittsam kastning hos nötkreatur.

Enligt nu gällande grunder för bekämpande av nämnda sjukdom äga bestämmelserna i epizootilagen tillämpning med avseende å sjukdomsbekämpandet inom område, vilket förklarats såsom kastsjukefritt. Detta innebär, att tvångsnedslaktning av djur kan ske inom dylikt område, varvid ersättning av allmänna medel utgår till djurägaren. Ersättningen skall utgå med belopp motsvarande skillnaden mellan det livvärde, djuret skulle haft, om sjukdomen ej inträffat, och djurets slaktvärde.

Inom kastsjukesmittade och kastsjukeskyddade områden sker bekämpandet av ifrågavarande sjukdom genom frivillig medverkan från djurägarnas sida. Under vissa förutsättningar kan även inom dessa områden ersättning av statsmedel utgå till djurägare vid nedslaktning av djur. Ersättningsbeloppet utgör i detta fall 50 kronor för varje djur i åldern sex månader—2 år och 75 kronor för djur, då fråga är om äldre djur.

Föredragande statsrådet har i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet anfört, att den rådande skillnaden i ersättningsgrunderna vid nedslaktning av djur inom kastsjukefria områden och inom övriga områden vore ägnad att försvåra det frivilliga bekämpandet av sjukdomen, framför allt i sådana områden, där denna förekommer i förhållandevis ringa omfattning och där det följaktligen kan förväntas, att områdena inom kort komma att förklaras för kastsjukefria områden. En justering av nuvarande ersättningsbestämmelser anses på grund härav påkallad för att undanröja nämnda hinder för effektiviteten av det frivilliga sjukdomsbekämpandet. I detta syfte föreslår statsrådet, att ersättningen i kastsjukefritt område för en övergångstid av sex månader bestämmes till 75 kronor för djur mellan sex månader och två år samt med 100 kronor för djur över två år. Detta innebär, att ersättningsbeloppet under övergångstiden utgår med ett 25 kronor högre belopp för djur än under det frivilliga sjukdomsbekämpandet, men beloppet är å andra sidan lägre än om ersättning för nedslaktning utgår med skillnaden mellan djurets livvärde och dess slaktvärde.

Det måste anses synnerligen angeläget, att bekämpandet av den smittsamma kastningen hos nötkreatur sker i sådan form, att de i detta syfte vidtagna åtgärderna snarast leda till avsett resultat. Nuvarande bestämmelser

synas emellertid icke vara till fyllest för att bekämpandet av sjukdomen skall försiggå med önskvärd effektivitet. Såsom framgår av ovannämnda proposition har någon förklaring om att visst område skall anses kastsjuefritt ännu ej meddelats. Då sjukdomsförekomsten inom vissa av de för närvarande kastsjukeskyddade områdena, främst de norrländska länen och Gotland, torde vara så ringa, att en dylik förklaring beträffande dessa områden borde kunna ifrågakomma, synes därtill i detta avseende hittills alltför stor försiktighet iakttagits i fråga om tillämpningen av bestämmelserna.

De i förevarande proposition föreslagna ändrade grunderna för bekämpande av den smittsamma kastningen hos nötkreatur synas ej heller ägnade att giva ökad effektivitet åt arbetet på detta område. För att en dylik skall uppnås torde det vara ofrånkomligt, att ersättningsbeloppen vid nedslaktning höjas i stället för att, såsom följderna skulle bli av ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag, sänkas under viss tid då fråga är om kastsjuefritt område.

Då nedslaktningen inom sistnämnda slag av områden företages tvångsvis för att tillgodose ett allmänt intresse, måste det emellertid också anses skäligt att ersättning utgår enligt epizootilagens bestämmelser, varigenom djurägaren tillförsäkras full ersättning för nedslaktade djur.

Ett effektivt bekämpande på frivillig väg av ifrågavarande sjukdom skulle i hög grad stimuleras, om den ersättning, som erhöles vid nedslaktning av djur inom kastsjukeskyddat eller kastsjukesmittat område, utginge med högre belopp än vad nu är fallet. En höjning av den utav statsmedel utgående ersättningen till halva skillnaden mellan djurets livvärde och dess slaktvärde skulle säkerligen verksamt bidra till ökat frivilligt sjukdomsbekämpande. Såsom framhålles i propositionen kan skillnaden mellan ett djurs livvärde och dess slaktvärde för närvarande i genomsnitt uppskattas till omkring 300 kronor. För det fall ifrågavarande ersättningsbelopp jämväl framdeles anses böra vara fixerade, borde sålunda den av statsmedel utgående ersättningen höjas till 150 kronor för fullvuxet djur. Principiellt måste dock förstnämnda tillvägagångssätt med individuell värdering anses vara att föredraga även vid det frivilliga sjukdomsbekämpandet. Såsom förutsättning för att ersättning av statsmedel skall utgå med högre belopp än de i propositionen föreslagna bör emellertid gälla, att det lokala intresset för det frivilliga kastsjuebekämpandet ådagalägges genom att av vederbörande mejeriorganisation eller eljest för ändamålet tillskjutes minst samma belopp. På vissa håll i vårt land medverka redan nu mejeriorganisationerna vid det frivilliga bekämpandet av den smittsamma kastningen. De erfarenheter, som härvid vunnits bland annat i Kopparbergs län och delar av Hallands län, giva vid handen, att en dylik medverkan är av stort värde för sjukdomsbekämpandet. En höjning av de ersättningsbelopp, som utgå av statsmedel vid nedslaktning av djur vid det frivilliga sjukdomsbekämpandet, på sätt ovan föreslagits, skulle under förutsättning av mejeriorganisationernas medverkan säkerligen medföra, att resultatet av det frivilliga bekämpandet av den smittsamma kastningen snabbt skulle visa helt andra framsteg än vad hittills varit fallet.

Det synes med hänsyn härtill angeläget, att en dylik höjning av ersättningsbeloppet kommer till stånd.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 4 måtte beakta de synpunkter, som här ovan blivit anförda.

Stockholm den 23 januari 1947.

Gust. Nilsson
i Göingegården.

Einar Hægglom.

Ragnar Sveningsson.

Albert Larsson.
